

2026

VOLUME N°2
JANUARY ISSUE

TARAQQIYOT SPEKTRI BY UNIPUBLISH

ALEKSANDR FAYNBERG SHE'RIYATIDA LIRIK QAHRAMON OBRAZINING BADIY TALQINI

Sadoqatxon Mirzajonova Ulug'bek qizi

mirzajonovasadoqat24@gmail.com

O'zDJTU, Lingvistika (ingliz tili) yo'nalishi magistratura bosqich talabasi

Annotatsiya. *Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg she'riyatida lirik qahramon obrazining badiiy talqini tahlil qilinadi. Shoir she'rlarida lirik qahramonning ichki kechinmalari, ruhiy izlanishlari va hayotga bo'lgan falsafiy munosabati poetik obrazlar orqali ochib beriladi. Tadqiqotda Faynbergning she'riy to'plamidagi ayrim she'rlar asosida lirik qahramonning insonparvarlik, muhabbat, vatanparvarlik va ma'naviy izlanish kabi g'oyalarni ifodalashdagi roli ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *lirik qahramon, poetik obraz, she'riyat, badiiy talqin, insonparvarlik, falsafiy mushohada.*

XX asr o'zbek va rus adabiy aloqalarida Aleksandr Faynberg ijodi alohida o'rin tutadi. Shoir rus tilida ijod qilgan bo'lsa-da, uning asarlarida O'zbekiston tabiati, madaniy muhiti va insoniy qadriyatlari chuqur aks etadi. Faynberg she'riyati lirizm, falsafiy mushohada va inson ruhiyatini tasvirlashdagi samimiylik bilan ajralib turadi.

Shoir ijodida lirik qahramon obrazi muhim badiiy vosita sifatida namoyon bo'ladi. Lirik qahramon orqali muallif insonning ichki dunyosini, uning hayot haqidagi mulohazalarini, ruhiy izlanishlarini hamda jamiyatga munosabatini ifodalaydi. Shu sababli Faynberg she'riyatini tahlil qilishda lirik qahramon obrazini o'rganish muhim ahamiyatga ega.

Faynberg she'rlarida lirik qahramon ko'pincha hayotning ma'nosi, muhabbat, vaqt va insoniy qadriyatlar haqida fikr yurituvchi shaxs sifatida tasvirlanadi. Shoir o'z qahramoni orqali insonning ruhiy olamini ochib berishga intiladi. Lirik qahramon ba'zan tabiat manzaralari orqali, ba'zan esa hayotiy voqealar orqali o'z ichki kechinmalarini ifoda etadi.

Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg she'rlarida lirik qahramon obrazining badiiy talqini hamda uning poetik ifoda vositalari orqali namoyon bo'lishi tahlil qilinadi.

Aleksandr Faynberg she'riyatida lirik qahramon ko'pincha hayot va vaqt haqida mushohada yurituvchi inson sifatida tasvirlanadi. Masalan, shoirning "Taqdir – haqdir" mazmunidagi she'rida lirik qahramon inson hayotidagi taqdir masalasi haqida falsafiy fikr yuritadi. Unda insonning ma'naviy qadriyatlarni saqlashi zarurligi ta'kidlanadi:

*"Sotma faqat ruh, imoningni,
Boshqa ruh ham berilmas senga."*

Ushbu misralarda lirik qahramon insoniylik va e'tiqodning muhimligini ta'kidlaydi. Bu esa Faynberg she'riyatiga xos bo'lgan axloqiy-falsafiy ruhni namoyon etadi. Shoir she'rlarida lirik qahramon ko'pincha insoniy tuyg'ularni chuqur his etuvchi obraz sifatida tasvirlanadi. Masalan, "Onamga" she'rida ona obraziga bo'lgan mehr va minnatdorlik lirik qahramonning ichki kechinmalari orqali ifodalanadi:

*"Mehrim haqin qaytarmoq uchun
Mangulik ham kamlik qiladi."*

Bu satrlar orqali shoir ona va farzand o'rtasidagi ruhiy bog'liqlikni ko'rsatadi. Lirik qahramon bu yerda insoniy minnatdorlik va muhabbat timsoli sifatida namoyon bo'ladi. Faynberg she'riyatida lirik qahramon tabiat bilan uyg'unlikda ham tasvirlanadi. Masalan, "Shamol" she'rida lirik qahramon hayot yo'li haqida o'ylaydi va vaqt o'tishi bilan inson ruhiyatidagi o'zgarishlarni his qiladi:

*"Oqargan sochimga, yuzimga emas,
Yurakka, yurakka uradi shamol."*

Bu misralar orqali shamol obraziga ramziy ma'no yuklanadi. U inson hayotining davomiyligi va ruhiy yangilanish timsoli sifatida talqin etiladi. Shoirning "Saodat sohili" she'rida esa lirik qahramon inson hayotidagi baxt va orzu masalasi haqida fikr yuritadi. U ideal baxtni qidiradi, ammo oxir-oqibat baxt insonning o'z hayotida ekanligini anglaydi. Bu she'rda lirik qahramon falsafiy izlanishdagi shaxs sifatida tasvirlangan.

Faynberg she'riyatida yana bir muhim jihat – lirik qahramonning vatan va ona yurtga bo'lgan munosabatidir. "Vatan" she'rida shoir O'zbekistonni o'zining haqiqiy vatani sifatida tasvirlaydi. Lirik qahramon yurt bilan o'z taqdirini bir butun holda tasavvur qiladi.

Umuman olganda, Aleksandr Faynberg she'rlarida lirik qahramon inson ruhiyatini, uning hayot haqidagi falsafiy qarashlarini hamda insoniy qadriyatlarni ifodalovchi badiiy obraz sifatida namoyon bo'ladi.

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg she'riyatida lirik qahramon obrazining badiiy talqini shoir ijodining muhim jihatlaridan biridir. Shoir lirik qahramon orqali insonning ichki dunyosini, uning ruhiy kechinmalarini va hayot haqidagi mulohazalarini chuqur tasvirlaydi. Faynberg she'rlarida lirik qahramon insonparvarlik, muhabbat, vatanparvarlik va falsafiy tafakkur g'oyalarini ifodalovchi obraz sifatida namoyon bo'ladi. Tabiat manzaralari, hayotiy voqealar va poetik tasvirlar orqali lirik qahramonning ichki dunyosi ochib beriladi. Shu jihatdan qaraganda, Aleksandr Faynberg she'riyati nafaqat badiiy qiymati, balki inson ruhiyatini aks ettirishdagi chuqur falsafiy mazmuni bilan ham alohida ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR:

1. Faynberg, A. (2021). *Qoralamaga qasida: She'rlar*. Toshkent: Adabiyot nashriyoti.
2. Aleksandr Faynberg. *Qoralanmaga...*
3. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. (2020). *Aleksandr Faynberg*. Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti.
4. Saidov, S. (2018). *Zamonaviy o'zbek she'riyati poetikasi*. Toshkent: Fan nashriyoti.